

Givande utbildnings-
resa till Alsace,
EU-parlamentet och
Europadomstolen

sidorna 21–23

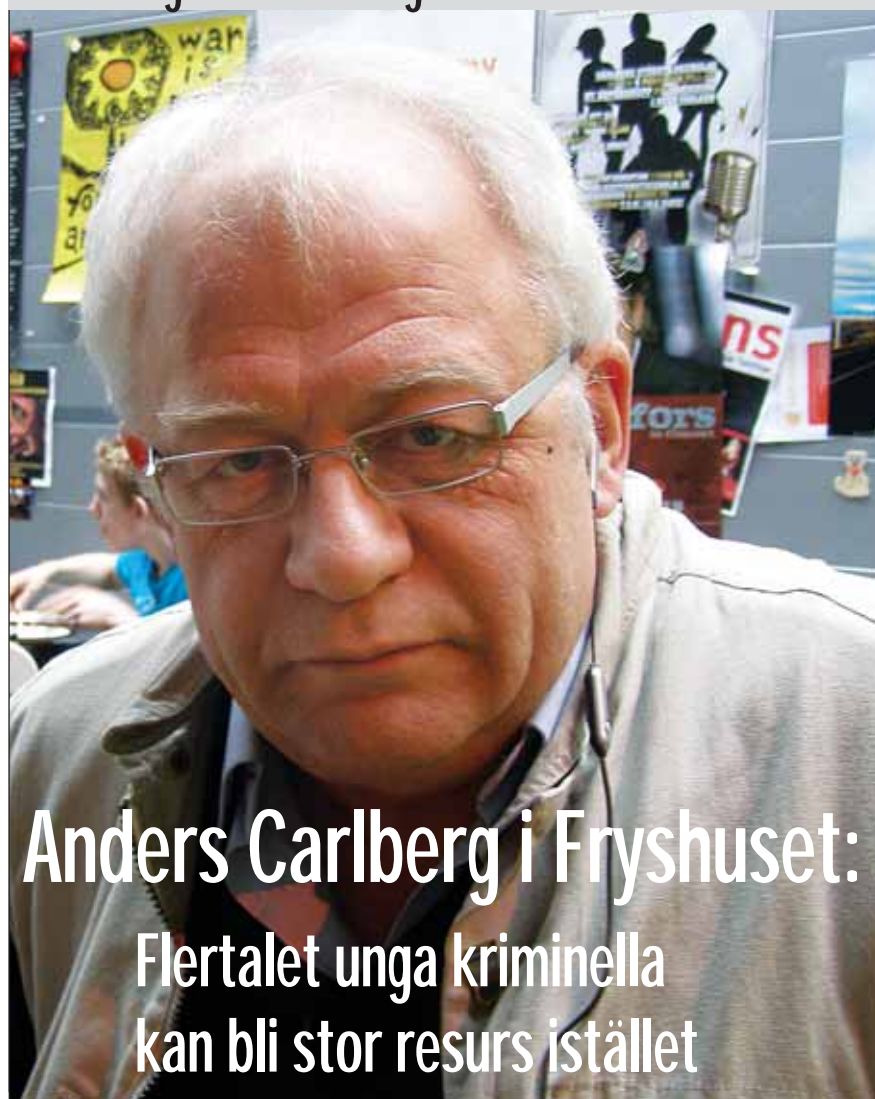
NÄMNDEMANNEN

2 / 2008 Nämndemännens Riksförbund NRF

Utgåva nr 126 sedan starten 1977

16 maj 2008

Tema: Ungdomsbrottsligheten

**Anders Carlberg i Fryshuset:
Flertalet unga kriminella
kan bli stor resurs istället**

Richard Zamani leder Unga Kris.

**Richard Zamani
i Unga Kris:**

**Alla unga ska ha
chansen bli goda
sammanslagda borgare**

sidorna 3–12

**ANGÅENDE UPPROPET MOT HALVDAGSARVODET: Du har väl skickat in det till NRF ?
NRF har begärt uppvaktning hos justitieministern i denna fråga!**

Organ för Nämndemännens
Riksförbund
Box 8140, 104 20 Stockholm.
Besöksadress:
Fleminggatan 14
Postgiro 4364000-2
Telefon: 08 - 651 55 13
Telefax: 08 - 651 06 94

Ansvarig utgivare:
Lars Lassinantti
tel 0920-62485
Årgång 31
Nämndemannen 2/2008
Nr 126 efter starten
ISSN 03448-4351

Redaktör: Staffan Ringskog
Redaktionssekreterare
Mildred Burén
Helsingborgsvägen 44
262 72 Ängelholm
Layout: Staffan Ringskog
Telefon: 0431-168 00

Om inget annat anges är flertalet
artiklar i tidningen skrivna
av Nämndemännens redaktör
Tryck: VTT-grafiska, Vimmerby

Prenumeration 140 kronor
(4 nummer per år)

Nästa utgåva av tidningen
Nämndemannen:

18 oktober (18 september)

(Senaste manusdag
inom parentes)

Insändare till tidningen
kan bäst skickas direkt till
redaktionens adress.
e-post till tidningen:
mb@bureko.se

Lösnummer 40 kronor
Ansvarig NRF:s kansli:
Catarina Ingvarsson
tel 08-6515513

adress NRF:s hemsida:
www.nrf.cc

ANGÅENDE
ADRESSÄNDRING
ELLER PRENUMERATION:
email:
riksförbundet.nrf@telia.com

Telefon: 08-651 55 13
Telefax: 08-651 06 94
Adress: NRF, Box 8140,
104 20 Stockholm

Leif Appelgren

När protokollet missar en väsentlighet

Jag har en gång varit med om ett mål i hovrätten mot en domare i tingsrätt rörande tjänstefel.

Domaren hade efter en dom om en månads fängelse försummat att upphäva häktningsbeslutet då den tilltalade efter huvudförhandlingen suttit häktad i mer än en månad. Tingsrätten beslöt felaktigt att den tilltalade skulle kvarbli i häkte tills domen vann laga kraft.

I ett mål mot domare i tingsrätt är hovrätten första instans, det fanns således för ovanlighetens skull ingen underliggande tingsrättsdom i detta mål.

Vid hovrättsförhandlingen uppgav den tilltalade domaren att en fortsatt överläggning ägt rum 14 dagar efter huvudförhandlingen, i samband med en festlighet vid tingsrätten.

Detta framkom inte i polisförhöret och kunde inte styrkas av protokollföraren som inte gjort någon anteckning om detta i akten. Ej heller kunde det styrkas av nämndemännens tjänstgöringsrapporter.

Hovrätten ansåg att do-

marens uppgift om den fortsatta överläggningen skulle ligga till grund för bedömningen, men dömde ändå den tilltalade för tjänstefel eftersom den häktade personen fick bli kvar i häkte även efter den fortsatta överläggningen.

Vän av ordning frågar sig om det inte ska framgå av protokollet när överläggning hålles och avslutas. I rättegångsbalkens sjätte kapitel står:

”Av målregistret eller akten skall det framgå domstolens avgöranden i målet, när de har beslutats och vem eller vilka som svarar för beslutet...”

”Vid ett sammanträde skall följande antecknas:

1. tid och ställe för sammanträdet,
2. vilka som deltar i sammanträdet...”

Min personliga tolkning är att det enligt lagtexten är glasklart att det av protokollet skall framgå när överläggningen är avslutad och påföljden har beslutats.

Trots detta ansåg tingsrät-

tens protokollförare, som vittnade i hovrätten, att det enligt hans uppfattning inte krävs sådan notering enligt rättegångsbalken. Mera häpnadsväckande är att de lagfarna domarna i hovrätten inte framförde motsatt uppfattning. Det är då svårt för nämndemännen att utan tillgång till lagtexten kunna ifrågasätta en sådan egenomlighet.

Om jag tolkar rättegångsbalken rätt förefaller det som om Domstolsverket skulle behöva påminna domarkåren om att man skall protokollföra tidpunkten för rättens sammanträden.

Målet väcker också frågan om nämndemännens roll i processen. Hur skall en nämndeman kunna ifrågasätta de lagfarna domarnas utsaga om lagens innehåll, utan tillgång till lagbok, tid och utomstående expertis?

Leif Appelgren

*Skribenten är
nämndeman i
Svea Hovrätt*

Västra Blekinge Nämndemannaförening träffades under våren i Sölvesborg.

Platsen var självklar för många, nämligen i det gamla tingshuset ritat av Gunnar Asplund.

Idag tillhör denna lokal Musikskolan i Sölvesborg, men under många år var nog detta ett av Sveriges vackrast nyttjade tingshus.

Föreningen Västra Blekinge Nämndemannaförening innefattar nämndemän

från Ronneby, Sölvesborg, Olofström och Karlshamn.

Kvällen var vikt åt ungdomskriminalitet och inbjuden talare var Andreas Franzén från Kalmar som höll ett mycket uppskattat anförande.

Många av världens största entreprenörer har burit på exakt samma känslor som några av de värsta busar, säger Anders Carlberg. Nu är vår uppgift som klyftiga svenskar att vända all denna ondska till positiv energi istället.

Anders Carlberg, VD för Fryshuset:

Ungdomsbrottslighet ska ersättas med positiv energi

Det låter väl fasansfullt för många, men om jag säger att vi i Sverige har väldiga chanser genom ungdomsvåldet, reagerar väl alla sunda människor först med avsky. Men faktum är, hinnan mellan revanschlust och hämndlystnad är väldigt tunn. Många av världens största entreprenörer har burit på exakt samma känslor som några av de värsta busarna. Nu är vår uppgift som klyftiga svenskar att vända all denna ondska till positiv energi istället.

Den som säger detta är Anders Carlberg, en gång i tiden Sveriges ledande rebell på 60-talet, idag kanske Sveriges ledande personlighet på detta med att ta hand om vilsen ungdom. Under 68-rörelsen

skapade Carlberg rubriker, ja, kanske till och med rädsla i det svenska folkhemmet. Han var den ledande revoltören i studentrevoltens Sverige och var med och organiserade kårhusockupationen på

Holländargatan i Stockholm.

Anders Carlberg småler åt de många händelserika minnena under sin studenttid. Han var revoltören i Sverige och det är kanske

därför han idag är en av landets ledande 60-åringar som begriper sig på hur unga ska tas. Oavsett om det förhåller sig på det viset eller ej, så har hans verksamhet i Fryshuset i Stockholm länge haft ett av de

Frågan till vår panel:
Vilka är dina reflektioner om våldsklimatet i samhället?

**Ebba von Sydow,
journalist och
författare,
Stockholm**

- Det som fyller mig med oro är inte bara det stegrande ungdomsvåldet. Det som oroar mig är att en hård och kall människosyn breder ut sig i alla delar av samhället. Många av den senaste tidens uppmärksammade brott präglas av en skrämmande brist på medmänsklighet. Pojkar som slår andra pojkar sönder och samman. Det sunda förnuftet, som borde vara naturligt för var och en, saknas ibland helt. Man tänjer hela tiden på gränserna, attityden blir allt råare.

- Jag vill tro att den pågående debatten kan göra skillnad, men det är också viktigt att inte bara diskutera problemen i dagstidningar och politiker emellan på ledarsidorna. Man måste nog också föra diskussionen direkt med de unga, varför inte i skolorna? Kanske är etik och moral, i någon form, ett ämne som man bör lägga till? Vissa anser kanske att hyfsat vettiga värderingar om respekt för medmänniskor är något vi alla ska få med oss hemifrån, men så är tydligen inte fallet.

bästa framgångsrecepten på hur bråkig, asocial ungdom, ofta med invandrarbakgrund, ska inlemmas i samhället till att bli goda medborgare i landet Sverige.

- De gamla folkskollärarna i Sverige gjorde ofta klassens busar till ordningsmän, säger Anders Carlberg. Det är ungefär det vi gör inom Fryshuset. Vi ger unga människor ett förtroende och ofta är det ungdomar som har kommit ur missbruksmiljöer.

- Unga med svår familjebakgrund och ofta med ett kriminellt förflutet. En av framgångsfaktorerna med verksamheten är att den sker i ett hus där 15 000 medlemmar bl.a åker skateboard, går i ett framgångsrikt gymnasium, spelar musik i 60 repetitionslokaler och är med i ett basketlag på knattenvivå till elitserien.

I Fryshusets 24 000 kvadratmeter finns ett 30-tal projekt. Arbetet med ungdomar som krånglar är bara en del av verksamheten. Numera finns också Fryshusets verksamhet i Malmö och Göteborg.

- Många i Sverige känner idag säkert en djup oro inför detta med ungdomskriminaliteten, fortsätter Carlberg. Vissa hyser säkert inget hopp om Sverige och många förklarar kriminaliteten med invandringen, islam och alla ”konstiga kulturer” som människor i Sverige för med sig hit.

- Allt det där är förstås väldigt överdrivet, säger Carlberg. Visst, våra fängelser har idag en överrepres-

- Jag säger det ännu en gång, skillnaden mellan hämndlystnad och revanschlusta är liten, säger Anders Carlberg. Det föreligger en tunn, ytterst tunn hinna mellan dessa båda mänskliga fenomen.

sentation av människor med utländsk bakgrund – det ska vi inte sticka under stolen med.

- Det finns ingen anled-

ning att dölja ett sådant faktum. Men vad få hittills begripit är kraften hos många kriminella, inte minst hos unga kriminella.

”Hämndlystnaden är som ett begär som skapar stora svarta hål i själen. Men de som förmått att ha omvandlat denna destruktiva energi till något positivt har alltid träffat på en äldre person som kanske sagt: ”Du istället för att bokstavligen slå mot din omgivning och alla du möter. Varför inte istället slå världen med häpnad !”

Anders Carlberg säger att man inte blir kriminell på grund av generna. Man blir ung och kriminell på grund av hämndlystnad. För att man tryckts ner och att det är just denna starka drift som förståndiga människor måste nyttja på ett positivt sätt.

– Men låt oss vända denna deras energi till något positivt, säger Carlberg. Jag säger det ännu en gång, skillnaden mellan hämndlystnad och revanschlusta är liten, det föreligger som sagt en tunn, ytterst tunn hinna mellan dessa båda mänskliga fenomen.

– Hämndlystnaden är som ett begär som skapar stora svarta hål i själen. Men de som förmått att ha omvandlat denna destruktiva energi till något positivt har alltid träffat på en äldre person som kanske sagt: *”Du istället för att bokstavligen slå mot din omgivning och alla du möter. Varför inte istället slå världen med häpnad!”*

Ingvar Kamprad hade en tuff uppväxt och en stökig bakgrund. EF:s grundare Bertil Hult kunde som dyslektiker knappt lära sig att läsa. Bill Clinton växte upp med en alkoholiserad styvfar. Det var därför han skattade så där konstigt när Boris Jeltsin var full. Clintons skrott kom reflexmässigt. Från en son som skattade

och låtsades att farsan var kul när han var full. Ett försök till en ”cover up”. De flesta duktiga entreprenörer har haft det svårt att anpassa sig till den fyrkantiga undervisningen i skolan, till samhällets normer och janitelag.

– Vad handlar dessa tre exempel om? Jo, alla dessa tre, Ingvar, Bertil och Bill fick en extrem stark revanschlusta inom sig. Närmast i modersmjölken bildligt talat, skapades dessa starka känslor av revansch, och för många entreprenörer hade det nog kunnat gå mycket illa. Men istället lyckades dessa människor kanalisera sina hatkänslor, sitt revanschbegär till något positivt.

– Det är här faktiskt vi svenskar och Sverige har oanade möjligheter, om vi bara drar slipstenen rätt, säger Carlberg. Därför annars kan det gå riktigt illa förstås. Vad vi måste inse är vilken verklig guldgruva alla dessa unga, arga, främst män innebär för vårt moderna folkhem.

– Alla dessa unga människor som vanligtvis gett sina jämnåriga på käften, misshandlat folk, rånat och betett sig förfärligt. Dessa människors oerhörda hämndlystnad, kan ju omvändas till ett konstruktivt revanschbegär. Till gagn för

dem, till gagn för oss.

Carlberg nämner Ingvar Kamprad igen. Han säger ”hur många gånger har inte Kamprad tänkt på sina gamla motståndare: vad var det jag sa”. Kamprad som tidigt var systematiskt motarbetad av den dåtida svenska möbelbranschen och Smålands träbaroner.

Anders Carlberg säger att Fryshuset satsar just mycket på detta med mentorskap. Där äldre blir förebild för yngre. Där människor med erfarenhet leder in unga, desorienterade människor på rätt spår.

Anders Carlberg nämner Stefan Einhorn, läkaren som närmast drivit en kampanj i vårt land för vikten av att vara snäll.

– ”Snäll”, finns det ett me-sigare ord i den svenska vokabulären, skrattar Carlberg. Men vad det handlar om översatt till svenska förhållanden är att Sverige idag tar emot fler flyktingar från Irak än många andra länder. Södertälje tar emot fler irakier än hela USA.

– Och vad har vi för nytta av denna snällhet då? Jo, självklart kommer många av dessa irakier att jobba för Sverige den dagen de är verksamma i Irak igen. Ta exempelvis regionala regeringen i irakiska Kurdistan

idag. Halva ministären där talar flytande svenska.

– Likadant var det ju efter det att översten Papadopoulos gripit makten i Grekland på 60-talet. Hit till vårt land kom många greker och sedan när Grekland blev demokrati byggde de upp sitt gamla land. Många i regeringen Papandreou talade ju svenska.

Nästa år kommer Fryshuset att satsa på en egen utbildning inom ”business med internationell inriktning”. Ett traditionellt handelsprogram vid Fryshusets Gymnasium.

– Vi har över en miljon nya svenskar som har så kallad invandrarbakgrund. Om ungdomar med den bakgrunden får chansen kan vi utnyttja deras flerspråkighet och mångkulturella kompetens till att bygga upp kontakter över hela världen.

– I årtusenden har denna kompetens varit en förutsättning för samhällenas utveckling. Detta gäller i högsta grad just nu i en alltmer globaliserad värld.

– Jag vet inte hur många kontakter världen över dagens ungdomar har, säger Carlberg. Det gäller både traditionell svensk ungdom och invandrarungdom, men vad är dessa kontakter värda, om de inte kan nyttjas?

– Dagens unga verkar ha

Frågan till vår panel:

Vilka är dina reflektioner om våldsklimatet i samhället?

Lars Hjärne,
publicist, Arild:

- Våldet upptar vår uppmärksamhet betydligt mer än förr. Tidigare rörde frågor i samhällsdebatten mer sådant som ökad jämlikhet, ett rättvisare samhälle, vård och omsorg. Frågor som gällde vår säkerhet förekom sporadiskt, sådana frågor var trots allt förr mer i skymundan. Säkerheten tog man på något sätt för given.

- Idag är det helt annorlunda och vårt fokus på detta med våld har ökat markant. Förr var samhället öppet men våldsspiralen i Sverige har inneburit att vårt land helt naturligt blivit mer slutet.

- Det betyder dock inte att denna våldsspiral kommer att fortsätta, det kan ju så småningom gå åt motsatt håll också. Det kan ju faktiskt vara så att detta nuvarande läge bara är något högst temporärt och snart förbyts mot något bättre om några år.

Tema: Ungdomsbrottsligheten

”Jag tänker på lord Baden Powell, scoutrörelsens grundare, säger Carlberg. Alla som läst hans Scouting for Boys vet vad det handlar om. Att ta hand om ungas energi på ett konstruktivt sätt.”

kompisar överallt, i Montevideo, Istanbul, Lagos och Kapstaden.

- Det här tar vi fasta på i vår nya internationella utbildning, säger Carlberg. Tanken är att utbilda unga affärsmän som vill ut i vida världen, erövra nya marknader för svenska företags räkning.

- Att känna att man är behövd, det är en del av fundamentet i denna utbildning, fortsätter Carlberg. Och jag kommer tillbaka till det, istället för att vara en ung, arg man i förorten, nyttjar man sin energi till något fruktbart och vinnande. Man blir en vinnare i världen, kanske en förmögen affärsman, en erövrare av nya marknader för det företag man jobbar för. Eller det företag man startat själv. Och man kommer att anställa medarbetare med

samma bakgrund.

- Man räknar med att om några år kommer det i Europa att fattas arbetskraft. Siffran 20 miljoner har nämnts. I den situationen måste man se invandringen som en fantastisk resurs. Vi kommer att få betalt för vår ”snällhet” dvs. vår medmänsklighet.

Anders Carlberg nämner det dystra faktum att många av dagens unga kommer från missbrukarförhållanden. Femton procent av Sveriges unga har sådana tråkiga erfarenheter, där en mor eller far dricker, knarkar eller är faktiskt kriminell.

- Jag tänker på lord Baden Powell, scoutrörelsens grundare, säger Carlberg. Alla som läst hans Scouting for Boys vet vad det handlar om. Att ta hand om ungas energi på ett konstruktivt sätt. Han

startade alternativa gäng i Londons East End, det var så det började.

- Många framgångsrika i Sverige fick sina första ledarfareheter som patrullledare i tioårsåldern, säger Carlberg. Därför är det inte underligt att vi idag samarbetar med scouterna både när det gäller högre ledarutbildning och ideologiska framtidsseminarier. Till hösten kommer vi tillsammans att starta en scoutverksamhet i Bergsjön/Kortedala – ett av de värsta områdena i Göteborg.

Om du är intresserad kan du läsa mer om Anders Carlbergs åsikter och tankegångar i boken ”Generationsklyftan hotar demokratin” Förlag: Hjalmarson & Högberg.

Vi kommer att få betalt för vår ”snällhet” dvs. vår medmänsklighet, säger Anders Carlberg.

Unga Kris om ungdomsvåldet:

Enligt Richard Zamani i Kris har ungdomsvåldet ökat och blivit råare i Sverige, även om forskare menar att det har minskat.

Alla unga kriminella kan lämna brottets bana

Unga Kris är en organisation som strävar efter att minska antalet ungdomsbrottslingar genom förebyggande åtgärder. Organisationen vill öka motivationen hos de som redan har begått brott att inte återgå till sina kriminella liv.

Unga Kris fungerar ungefär som huvudorganisationen Kriminellas Revansch i Samhället, fast inriktat mot ungdomar. En viktig grundsten i verksamheten är att ungdomar själva ska bygga upp och bedriva verksamheter med stöd från vuxna.

Richard Zamani är huvudprojektledare i Unga

” I dag kommer insatserna när ungdomarna är 16–17 år, vilket är alldeles för sent. Insatserna bör ske redan i tolvårsåldern ”

Kris och han ger här sin bild av ungdomsvåldet.

Enligt Zamanis uppfattning har ungdomsvåldet ökat och blivit råare i Sverige, även om forskare menar att det har minskat.

En orsak till skillnaderna mellan hans och forskarnas slutsatser kan vara

att forskarna främst utgått från statistik av anmälda brott medan Zamani har mer direktkontakt med dem som berörs. Han vet att många ungdomar inte vågar anmäla på grund av att våldet har blivit råare och hoten fler.

Orsakerna till ungdomsvåldet

Massmedia har efter Ricardomordet i Stockholm skrivit mycket om ungdomsvåldet. Richard Zamani menar, att den beskrivning som görs i tidningarna stämmer ofta överens med verkligheten.

Det går inte en dag utan att Unga Kris, som finns i 15 städer i Sverige, får hö-

Frågan till vår panel:

Vilka är dina reflektioner om våldsklimatet i samhället?

Solveig Fällidin,
lantbrukare, Ramvik

– En allmän reflektion är att det är självklart för sorgligt med dessa ständigt återkommande dystra rubriker om våldet i vårt samhälle. En oroväckande tendens är att flickor verkar ta efter pojkar i att slåss, om det är så eller bara något övergående låter jag vara osagt. Man har en känsla av att dagens barn får alltför lite tid och uppmärksamhet.

– Varför det blivit så är svårt att förklara, är det möjligen så att det finns föräldrar som har blivit så pressade att de alls inte har tid? Det är viktigt att ge mellanstadiebarnen uppmärksamhet. Jag undrar om inte detta är en bortglömd grupp i skolan. Att se alla är viktigt och inte bara de som utmärker sig mest och bäst.

– Med det ökade våldet har polisen alltmer kommit i fokus. Här i Ramvik har vi inte längre någon polisstation, det hade vi förr. Nu är närmaste polisstation i Härnösand, under en period fram till 70-talet hade vi polis här, under 50-talet hette det fjärdingsman.

– Att de mindre samhällena får behålla sin lokala polis är oerhört viktigt. När det fungerar som bäst utgör polisen en naturlig del i samhället som var och en hyser ett förtroende för och känner också en viss närhet till.

Frågan till vår panel:

Vilka är dina reflektioner om våldsklimatet i samhället?

Frida Metso-Johansson, ordförande i Liberala ungdomsförbundet, Stockholm:

– Min första tanke är att vi måste ha ett starkt civilsamhälle. Nattvandrare och andra föräldraorganisationer är för ensamma. Sverige är starkt präglad av "nånannanismen", därför ropar vi helst på myndigheter och mer poliser när samhällsklimatet hårdnar. Men jag tror att det är samhället, inte staten, som är viktigast för att minska otryggheten.

– Ett exempel för mig på hur kallt vårt samhälle är, är svensk flyktingpolitik. Men viktigast är kanske ändå myten om maktlösheten, och den känner jag av som ordförande i ett ungdomsförbund. Många unga tror inte att de kan påverka, är inte engagerade i samhället eller andra utanför sin vänskapskrets. Förändring i samhället upplever många som ett hot, som kaos. Jag tror att vi måste våga se kaos som kreativt. Förändring skapar friktion, och vårt samhälle förändras snabbt. Men om "nånannanismen" försvann, om vi tog ett större eget ansvar och insåg hur mycket en enskild persons engagemang betyder – då tror jag vårt samhälle skulle vara betydligt tryggare.

Tema: Ungdomsbrottsligheten

" Ungdomsvåldet kan också vara ett rop på hjälp. Droger, främst alkohol, är inblandat i 70 procent av alla våldsbrott."

ra att någon har blivit hotad eller misshandlad.

– Det finns många faktorer som spelar in när det gäller ungdomsvåldet, säger Richard Zamani. Men en viktig faktor är bristen på bra förebilder, särskilt manliga.

– Om ungdomar saknar tryggheten hos sina föräldrar söker de sig till andra gemenskaper. Det kan även vara så att ungdomarna har föräldrar som själva är snett ute.

Ungdomsvåldet kan också vara ett rop på hjälp. Droger, främst alkohol, är inblandat i 70 procent av alla våldsbrott. Alkohol och brott går ofta hand i hand.

Richard Zamani har själv tagit sig an sammanlagt 90 ungdomar där många kommer från miljöer med en ensamstående mamma.

Han tror att samhället behöver ge eventuellt svaga familjer sitt stöd.

Åtgärder

– Det viktigaste är tidiga insatser, säger Zamani. Det borde inte innebära en chock att en ung människa slår ner en annan ungdom om man följt den aggressiva personens beteende.

– Dessa våldsamma ungdomar har varit ovanliga

Richard Zamani har tagit sig an många ungdomar från svåra miljöer.

och stuckit ut från mängden bland annat genom frekvent skolkande. De har varit skoltrötta, oengagerade. De har umgåtts med nya vänner samt sovit borta mer än vad som är vanligt.

– I dag kommer insatserna när ungdomarna är 16–17 år, vilket är alldeles för sent. Insatserna bör ske redan i 12–13 årsåldern.

Zamani berättar att han tidigare försökte vara cool och häftig genom att inte backa. Det handlar om att skapa respekt genom fruktan. Många ungdomar har fått en felaktig bild av vad respekt innebär.

Han berättar att han själv var mobbad sedan ettan och att han i sjuan och åttan hade fått nog och sökte sig till de så kallade värstingarna i skolan. Där fick han respekt och blev fruktad av alla andra elever. Zamani trodde att valet stod mellan att vara fruktad eller vara mobbad.

Identiteten är viktig när ungdomsvåldet ska behandlas. Många ungdomar har dåliga förebilder så

som kåkfarare med fina bilar och guldkedjor och som glamouriserar fångelselivet med att säga att det är rena hotellet. Attitydförändringen är viktig för att uppnå målet att minska ungdomsvåldet, och ett sätt att ändra attityderna är informationsgivning.

Zamani menar att skolorna bör bjuda in Unga Kris eller liknande organisationer som kan berätta om baksidorna med ett kriminellt liv. De kan också bjuda in läkare som berättar för eleverna om de hjärnskador som kan uppstå av våld.

– När det gäller de ungdomar som redan är fast i ett brottsligt mönster är det viktigt att först slå fast att det aldrig är för sent. För att minska återfallsfrekvensen bland ungdomsbrottslingar måste kommuner ta mer hjälp utifrån med uppbackning och stöttning av eldsjälarna från ideella organisationer.

– Kommunerna ska inte tro att de kan lösa problemen helt på egen hand. Många av dessa ungdomar bär på ett myndighetsförakt och är inte uppriktiga gentemot socialtjänsten.

– Till socialtjänsten kan de säga att allt är frid och fröjd, men när de väl talar med exempelvis Unga Kris kan de inte ljuga längre, säger Zamani. Unga Kris består av personer som själva varit i samma situation tidigare i livet och som lätt kan genomskåda sådana berättelser.

Fredrik Runebert

En tidigare lagmans tankar

OLIKA SÄTT ATT ANGRIPA PROBLEM MED YTTRANDEFRIHETEN

För ett antal år sedan sökte en domare i Sverige, L, en befattning som lagman.

Tjänsteförslagsnämnden för domstolsväsendet uppsatte honom inte på förslag. Enligt en anteckning gjord av dåvarande generaldirektören i domstolsverket hade nämnden ansett att L inte borde komma i fråga efter sina framträdanden på två juristmöten. Vid dessa tillfällen hade L gjort debattinlägg som kritiserade justitiedepartementets politik på ett par sakområden. L gjorde JO-anmälan och åberopade yttrandefriheten. I sitt remissvar till JO insinuerade tjänsteförslagsnämnden att L hade varit onykter när han gjorde sina debattinlägg. Huruvida insinuationen hade fog för sig eller ej hade JO enkelt kunnat kontrollera, men någon sådan utredning gjorde inte JO. Han uttalade sig i ärendet bara om vikten av att domare iakttar måtta vid alkoholbruk. (1)

Detta JO-fall faller mig i minnet när jag läser en dom av Europadomstolen för mänskliga rättigheter den 31 januari i år. (2)

Den gällde en turkisk domare som hade blivit omplacerad med anledning av att han antogs sympatisera med PKK (i Turkiet, EU och USA stämplad som terroristorganisation).

Antagandet motiverades bl a med att han läste

publikationer av PKK. Domaren anmälde omplaceringen som ett brott mot yttrandefriheten.

Inför Europadomstolen för mänskliga rättigheter gjorde den turkiska regeringen gällande att domarens läsning av PKK:s skrifter inte hade haft någon betydelse för omplaceringen; däremot hade han uppträtt på ett sätt som gav intrycket att han sympatiserade med PKK. Dessutom framhöll regeringen att domaren inte passade tider, uppträdde ovärdat och hade konflikter med åklagare och kolleger.

Domaren själv förnekade med skärpa att han skulle sympatisera med PKK; och i den mån han haft konflikter berodde det på att han hade anmält oegentligheter.

Europadomstolen fällde Turkiet och uttalade bland annat: Det hade inte framkommit någon incident som tydde på att det som lagts domaren till last hade påverkat hans åligganden som domare. Ingen bevisning som åberopats av den turkiska regeringen visade att domaren var anhängare till PKK eller hade uppträtt på sådant sätt att man kunde ifrågasätta hans kompetens att förhålla sig opartiskt till mål som involverade PKK.

Jag tycker det är intressant att jämföra dessa två fall. I det svenska fallet undvek JO helt frågan om yttrandefrihet och tog

i stället fasta på insinuationen att L:s debattinlägg hade berott på alkoholpåverkan.

Europadomstolen däremot brydde sig inte om beskyllningarna mot domaren om konflikter mm utan intog ståndpunkten att när det läggs någon till last att denne har eller antas ha vissa åsikter, så kan man inte gå förbi yttrandefriheten. Denna frihet har enligt Europakonventionen om mänskliga rättigheter vissa begränsningar, och Europadomstolen fann att det enligt konventionen kan vara legitimt att fästa avseende vid att en domare sympatiserar med en terroristorganisation. Däremot fann domstolen som sagt inte att domaren var anhängare av PKK eller att det fanns anledning att ifrågasätta hans objektivitet.

Omplaceringen av domaren var därför enligt Europadomstolen inte "nödvändig i ett demokratiskt samhälle".

1 JO:s ämbetsberättelse 1977/78 s 317

2 Albayrak mot Turkiet, ansökan 38406/97

Brita Sundberg-Weitman
Skribenten var tidigare lagman i Solna tingsrätt

Frågan till vår panel:

Vilka är dina reflektioner om våldsklimatet i samhället?

Björn Ranelid, författare, Stockholm:

– Jag har skrivit mycket om detta med det utbredda våldet. Det går självklart inte att plocka ut en enskild faktor som förklaring till det stegrade våldet, men allmänt kan sägas att detta med det utbredda våldet är ett ansvar för var och en i samhället. Många pekar på den tydliga våldskulturen inom filmvärlden och inte minst alla TV-spel där våldet är en återkommande del i dramaturgin.

– Jag säger till många av mina bekanta som är skådespelare, att det är en brist varför vi som publik aldrig får ta del av vad som hände sedan. Vad som hände den där människan som fick ett antal sparkar mot sin hjärna. Vad hände egentligen med detta offer? Ta Rambo, Rocky och allt vad dessa hjältar heter. Med alla de sparkar som dessa filmhjältar fått är ju skadorna avsevärda, sparkar som innebär men för livet.

– Vår hjärna på 1400 gram som skapat så mycket framsteg, tekniska mirakel, stora civilisationer och kulturer - den hjärnan är ju så oerhört känslig. Men i en film där sparkarna mot denna hjärna åskådliggörs, sägs det inget om biverkningarna efter en sådan misshandel.

– Vissa biobesökare tror på fullt allvar att man kan resa sig efter några smällar, men så är det inte. Resultatet blir ju obotliga skador för livet.

Var femte ung person har begått våldsbrott

Att ungdomar har begått brott som stöld, våld eller skadegörelse är vanligast i Stockholms och Västmanlands län.

Minst vanligt är det i Jönköpings och Västerbottens län. Generellt är det dock små skillnader mellan länen när det gäller ungdomsbrottslighet.

I rapporten *Ungdomar och brott i Sveriges län 1995-2005* har Brottsförebyggande rådet (Brå) studerat regionala skillnader i ungdomsbrottsligheten. Utgångspunkten är den natio-

nella skolundersökningen där elever i årskurs 9 anonymt svarar på frågor om utsatthet för brott och delaktighet i brott.

– Kunskap om likheter och olikheter mellan länen har varit efterfrågad länge, säger Felipe Estrada, enhetschef på Brå.

Små skillnader

– De flesta län följer rikstrenden. Men några län utmärker sig. Det är lägst andel ungdomar i Västerbottens och Jönköpings län som uppger att de begått brott som stöld-, skadegörelse- och våldsbrott. Vanli-

gast att ha begått något brott är det bland ungdomarna i Stockholms och Västmanlands län, säger Li Eriksson, utredare på Brå.

Var femte har begått ett våldsbrott

Under den studerade perioden uppgav i genomsnitt 18 procent av ungdomarna att de begått ett våldsbrott, som till exempel burit kniv, slagit eller hotat någon. Även när det gäller våldsbrotten är skillnaderna små mellan länen. Andelen ungdomar som har begått våldsbrott är dock högre i Skåne, Stockholms, Västmanlands

och Blekinge län. Där har mellan 21 och 23 procent av ungdomarna begått ett våldsbrott. Den lägsta noteringen har Västerbottens län, där 12 procent begått ett våldsbrott.

Omkring 15 procent av ungdomarna har utsatts för våld. I undersökningen har niondeklassarna fått frågor om de utsatts för så grovt våld att de behövt söka sjukvård, eller blivit hotade så de blivit allvarligt rädda. I hela landet har i genomsnitt 15 procent av ungdomarna utsatts för sådant våld.

Nytt från förbundsstyrelsen

Givande möte med Domstolsverket i Jönköping

Tillsammans med Anita Jonsson och Leif Magnusson besökte under tecknad Domstolsverket i Jönköping i mars för att där redovisa och diskutera NRF:s stora enkätundersökning som genomfördes sommaren 2007.

Vi blev mycket väl mottagna, från Domstolsverket deltog Petra Thor Jonzon ny informationschef, och Martin Damberg, tf enhetschef för personalavdelningen och enheten för kompetensutveckling.

Inger Aldén från Mohlins Marknadsinformation AB – som NRF och DV hade bjudit in – fick inleda seminariet med att berätta – till powerpoint bilder – om undersökningens metod, urval och resultat. Därefter inleddes en detaljerad diskussion med DV om var problemen finns, vilka lösningar och rekommendationer vi gemensamt bör ha för att informera landets nämndemän på ett tillfredställande sätt. På ett tidigt stadium gjorde DV klart för oss att de förstod och in-

Leif Magnusson, Martin Damberg, Petra Thor Jonzon, Hans Båging och Anita Jonsson vid mötet i Jönköping.

såg vikten av en fullgod information men att de i själva verket inte hade något operativt ansvar för nämndemännens information. Detta åvilar istället respektive domstolschef. NRF påpekade att informationen under sådana förhållanden – beroende på domstol – kan bli svåråtkomlig och ger enligt vår bedömning inte tillräckligt god noggrannhet och kvalitet i den information som nämndemännen önskar.

Vi kom slutligen att diskutera rekommendationer i tre huvudpunkter

som mynnade ut i att kunna välja en lösning som är mest fördelaktig för nämndemannakåren.

Om detta var NRF och Domstolsverket överens. Gruppen kommer att närmare redovisa sina huvudpunkter på kommande förbundsstyrelsesammanträde i Stockholm.

*Hans Båging
ledamot i
förbundsstyrelsen*

Sverige är inte sig riktigt likt

Av Kjell Lindroos

Sverige är sig inte likt, det bara är så. Och när jag och andra vaknade upp i morse så fick vi ett kvitto på att nånting faktiskt håller på att ske i mellanmjölkens och den blaskiga folkölens land.

Alltså, Sverige är sig inte likt.

För det är inte i Sverige man ska vakna upp till nyheter om spektakulära rån, som det i Göteborg när en postterminal rånades av maskerade män.

Inte i "lagomlandet" Sverige.

Men enbart under den relativt korta tid på drygt två år som jag har jobbat som korrespondent här i grannlandet så har det skett ett stort antal beväpnade rån som är som tagna direkt ur en B-klassens amerikanska filmrulle.

Lyssna bara: i augusti 2005 attackerades en värde-transport i Hallunda söder om Stockholm. Det här rånet utfördes med militär precision; det styrdes från ett slags sambandscentral och ett tiotal brinnande bilar gjorde det svårt för polisen att ta upp jakten, liksom även flera bombattrapper.

Precis som i nattens rån i Göteborg.

I mars för snart två år sedan körde män med automatvapen in genom en grind på Landvetters flygplats i Göteborg; de flydde

med åtta miljoner kronor och lämnade i vanlig ordning en bombattrapp efter sig för att försvåra polisens arbete.

Och sommaren 2006 var det en värde-transport från Arlanda flygplats som stoppades. Rånarna sprängde bilen i bitar och försvann med miljonbelopp i bagaget.

För att nu nämna några slående exempel.

Ja, och så kommer jag ihåg en nyhetsnotis från förra veckan. Då handlade det om att rånare for iväg med snus som låg på lastpallar i ett lager. Jag tror det handlade om inte mindre än 400.000 snusdosor. Polisen menade den gången att det var ett s.k. insiderjobb eftersom grindarna till den begärliga lasten hade lämnats öppna.

Tala om gravt snusberende!

Senaste månaden hade jag stämt träff med Lasse Wierup, kriminalreporter på Dagens Nyheter. Han och kollegan Matti Larsson publicerade i höstas boken "Svensk Maffia – en kartläggning av de kriminella gängen".

Det är en intressant kartläggning, en smått omskakande upplevelse faktiskt.

För när man läser om Hells Angels och de andra motorcykelgängens verksamhet under senare år låter det inte det minsta som det där mysiga "lagom-Sverige". Samma sak när det handlar om Uppsalamaffian och deras ledare även känd som "Tjock-Steffe". För att inte tala om den ökända Naserligan eller de kriminella jugoslaviska kla-

nerna.

Ett annat omtalat kriminellt gäng är Göteborgsgrupperingen Original Gangsters som leds av den nu i exil boende Denho Acar. Han kom som ung pojke till Sverige med sin familj från Mellanöstern och började redan i unga år begå småbrott, som efterhand eskalerade till mordförsök. Jag såg en intervju med Denho nyligen i teve och hans inställning till det omkringliggande samhället kunde sammanfattas i ett citat från Lasse Wierups bok: "Har man inga fiender har man inte gjort något med sitt liv".

Eller smaka på det här citatet från samma bok av livstidsdömda fången Nenad Misovic: "Det finns inga gränser, ingen moral, ingen religion. Bara pengar."

På basen av det jag har sagt så här långt ligger det nära till hands att anklaga mig för att skrämna upp mina lyssnare med hårresande anekdoter.

Möjligen ligger det en gnutta sanning i det. För det blir lätt så när man komprimerar verkligheten i journalistiska alster. Och det är skäl att komma ihåg att merparten av de kriminella våldsdåden sker inom familjen så att säga.

Men det är likaså ett obestriddigt faktum att den här verksamheten spiller över till dem som brukar gå under beteckningen vanligt hederligt folk; det är ju trots allt de som kör värde-transporterna och jobbar på de banker eller postterminaler som utsätts för beväpnade rån.

Och så är det en annan sak som faktiskt bekymrar åtminstone mig. I samma teveprogram där ledaren för Original Gangsters berättade om sin livsfilosofi intervjuades några ynglingar i den betongtäta invandrarförorten Bergsjön. Gissa om de såg upp till Denho Arco och hans livsstil. Man får ju skydd i de kriminella gängen, påpekade de unga killarna.

Jag gissar att det är ganska många ungdomar som växer upp i de marginaliserade förorterna som filosoferar i samma banor.

Och jag inte bara gissar, utan tror mig veta, att gro-grunden är synnerligen gynnsam för kriminella påläggskalvar i de här miljöerna.

Som sagt; möjligen kan det här uppfattas som överdriven skrämpropaganda, men efter att ha sett vad som sker omkring mig och efter att ha talat med experter som Lasse Wierup så finns det säkert fog att ta en dylik utveckling på allvar.

När Lasse sände sin bok till mig skrev han en kort dedikation som jag tycker passar bra som avslutning till veckans kolumn: Hop-
pas ni slipper det här eländet i Finland!

Jag nästan längtar efter blaskig folköl och dansbandsmusik om leende guldbruna ögon...

Kjell Lindroos

Skribenten är utrikeskorrespondent i Sverige för finländska rundradion. Ovanstående text sändes i finländska radion under våren.

Frågan till vår panel:

Vilka är dina reflektioner om våldsklimatet i samhället?

Arja Saijonmaa
artist:

– Om exempelvis ungdomsbrottsligheten finns det självklart mycket att säga. En viktig fråga gäller uppfostran av det unga släktet i dagens samhälle. – Unga idag verkar tvingas att "mogna" alltför tidigt, när de i själva verket inte alls är beredda att ta sådana steg in i vuxen världen. Unga ges ett alltför stort förtroende alltför tidigt, ett förtroende de inte alltid är kapabla att hantera. De är egentligen alldeles för unga, okunniga och oerfarna för detta ansvar.

– Jag minns min barndom där det fanns tydliga regler, något som jag och mina syskon drog stor nytta av, båda när vi växte upp och senare i livet.

– Våra föräldrar delgav oss en visdom som vi själva självklart inte kunde ha. Våra föräldrar tog ett stort ansvar för de barn de hade lagat.

– Är det här det kanske brister i dagens samhälle? Att skaffa barn till världen är ju förknippat med ett stort ansvar, som jag tror många föräldrar möjligen inte tänker på när de skaffar dessa barn.

Krönikan: Från en nämndemans horisont

Då åldern blir avgörande

"Eftersom ett nämndemannauppdrag ofta ses som ett hedersuppdrag, som ges som belöning för lång och trogen tjänst inom partiet, är det naturligt att nämndemännen är äldre redan när de väljs första gången. Många nämndemän önskar vidare bli återvalda. --- Återval innebär också mindre rekryteringsarbete för de nominerande organen, som i regel har att sköta arbetet på fritiden. --- Det är viktigt med livserfarenhet och att en äldre nämndeman på grund härav kan vara mer lämplig än en yngre nämndeman."

År av negativa skrivelser

Så återger utredaren ett antal enkätsvar i "Nämndemannakårens sammanfattning" (DV:s rapportserie 2007:2) – en utredning som tillkommit på uppdrag av regeringen. Efter åratals negativa skrivelser om nämndemän, som sover eller är för gamla, har fokus nu riktats på åldersfördelningen och rekryteringen. Könsfördelningen och andelen nämndemän med utländsk bakgrund är jämn eller tillfredsställande, konstaterar man.

Mycket få väljs utanför partierna; i nämndemanutredningen hade man föreslagit 20 procent - i praktiken tycks det ha blivit cirka en procent.

Är det relevant för åldersfördelningen? Knapast.

Full kompensation för yrkesverksamma

Förvärvsarbetande nämndemän har rätt att ta ledigt från jobbet, men många kan inte göra det då det inte alltid ses med blida ögon. Detta trots att ersättningen förbättrats kraftigt: full kompensation för förlorad arbetsförtjänst samt arvode därutöver, dessutom möjlighet till ersättning för barntillsynskostnader (inklusive arbetsgivaravgift!) – som dock ett fåtal utnyttjat under 2007.

En uppretad nämndemannakår

Men inte ett ord i utredningen om ett antal försämringar: halvdagsarvodet och totalt bortfall av arvode vid i förväg inställd förhandling. Inbokad heldagsförhandling som av någon anledning avslutas inom 2 timmar 59 minuter ger bara halvdagsarvode 250 kr – en försämring med 50 kr sedan föregående mandatperiod då enbart heldagsarvode på 300 kr tillämpades. Dessutom ett byråkratiskt och restriktivt ersättningsystem vad gäller reseersättning, originalkvitton för lokala resor, ingen ersättning för resa från fritidshus (inte ens närbeläget) etc.

Dessa frågor har retat upp nämndemannakåren, och på sikt är detta oerhört negativt för rekryteringen. En generösare attityd skulle underlätta rekryteringsarbetet på sikt.

– Varför har inte utredningen tagit upp detta?

Rättsväsendets sammanbrott

Och vem kan sitta i s.k. långmål, som tenderar att bli vanligare? Redan 3-4 dagar är svårt för en förvärvsarbetande, 10-12-18-22-28-dagarsmål – helt uteslutet med andra än dem som helt förfogar över sin arbetstid – pensionärer, kanske enstaka egenföretagare på sparlåga. Rättsväsendet skulle bryta samman utan denna äldre ålderskategori!

Äldre nämndemän lämpligare

"Det är dock i högsta grad troligt att så länge systemet bygger på frivillighet, åldersfördelningen till viss del kommer att förbli ojämn. Personer i yrkesverksam ålder har ofta svårt att förena arbete, familjeliv eller ett aktivt liv i övrigt med uppdraget som nämndeman. --- Av enkätsvaren framgår också att de som nominerar och väljer nämndemän inte alltid delar regeringens målsättning om en allsidig sammansättning av nämndemannakåren vad gäller ålder."

Subsidiaritetsprincipen

Domstolsverket, som står som utgivare av utredningen kommer in på möjligheter att få ner medelåldern. Cirkulation

bland medborgarna är ett lösenord. Denna regel är subsidiär, dvs den skall bara tillämpas om det finns flera alternativa sätt att uppnå en allsidig sammansättning, då bör de personer väljas som inte tidigare tjänstgjort som nämndemän.

Informationen nådde inte fram!

När den senaste propositionen om "nämndemannainstitutet" togs i maj och lagändringarna 1 juli 2006 avstod den dåvarande regeringen inte bara från att lagstifta om åldersbegränsning, utan också att begränsa antalet mandatperioder. Det senare vill nu DV bryta, men avstår från att föreslå en övre högsta ålder som en delösning av "problemet".

Istället anför man behovet av ytterligare informationsinsatser utöver de som redan gjordes i påkostade broschyrer och på nätet hösten 2006 (efter valet), med redan föråldrat material och otillräcklig klarhet. "Kampanjen nådde inte målgrupperna" konstaterar utredningen.

Som slutkläm lyfter DV fram två tidigare utredningar, bl.a. Framtidens nämndemän (SOU 2002:61), där det finns förslag om hur ett annat rekryteringssystem skulle kunna se ut. Detta redovisas inte i utredningen.

Nämndemännen ingår i rätten

Nämndemännen har i debatten men också i utredningen granskats isolerat. Men de tjänstgör tillsammans med juristdoma-

re och ofta sekreterare eller fiskaler, de senare av naturliga skäl ofta yngre personer. De tre nämndemännen skall där ses i sitt sammanhang med dessa, som är i arbetsför ålder. Särskilt i hovrätt och kammarrätt, där antalet nämndemän är två jämfört med juristdomarnas tre, blir detta än mer uppenbart. Ingen har dock beklagat sig över domarkårens sammansättning, såvitt jag vet.

Åldersdiskriminering bakvägen?

Regeringen har avstått från åldersdiskriminerande åtgärder, som ju är förbjudet enligt EU-lagstiftningen, tillsammans med kön, hudfärg, religion, sexuell läggning. Men frågan är om diskriminering genomförs i praktiken genom de förslag Domstolsverket lägger fram. Att välja in efter ålderskvoter, vore att i praktiken diskriminera de äldre och i många fall lämpligare kandidaterna (enligt subsidiaritetsprincipen). Ett fungerande rättssystem kräver upprätthållare med lång och beprövad erfarenhet. Hur är det med 18–30-åringarna? Har de den erfarenhet, ut hållighet och det intresse som krävs? Kanske skulle nuvarande nedre åldersgräns, myndighetsåldern 18 år, ifrågasättas som mindre lämplig?

Nej, det vore åldersdiskriminering – lämplighet är den enda rimliga grunden för val till detta omistliga inslag i det västeuropeiska rättssystemet alltså den grekisk-romerska högkulturen eller åtminstone sedan medeltiden...

Föreningsnytt

Nämndemannaföreningen i Jämtlands län: Elisabeth Sandler talade om sexuellt utnyttjade barn

Nämndemannaföreningen i Jämtlands Län hade inbjudit Elisabeth Sandler till en föreläsning i ämnet sexuellt utnyttjade barn. Elisabeth är leg. psykoterapeut och har mottagning i Stockholm och Östersund.

Hon har utbildat även poliser och åklagare i ämnet sexuellt utnyttjade barn.

Hon uttryckte sin glädje över att få besöka en nämndemannaförening då just nämndemännen har en viktig roll när det gäller bedömningen av sexuellt utsatta och även när vi dömer förövarna av dessa brott

Hon började föreläsningen med att visa en film som grep oss djupt. Filmen handlade om en flicka som utnyttjas sexuellt av en nära anhörig. Vi fick se hur olika personer i hennes omgivning uppträdde och agerade gentemot flickan och även hur polis och åklagare agerade inför förövaren. Det som hände i filmen kan vara och är, en verklighet för många utnyttjade.

Elisabeth Sandler ansåg att utbildning i syfte att ge kunskap om sexuella övergrepp och dess konsekvenser skall

vara obligatorisk för alla inom bl a barnomsorg och skola men även inom det sociala området och inom rättsväsendet. Hon ansåg att det var viktigt att sexuellt traumatiserade barn och ungdomar skall erbjudas psykoterapi men även att förövaren erbjuds detsamma. Hon vill att förövaren skall få ett långt fängelsestraff med psykoterapeutisk behandling som gör att han kan återrehabiliteras i samhället.

Hon poängterade hur viktigt det var att specialistkompetens skall finnas hos de som utreder barn som utsatta för sexuella övergrepp. Hon ansåg också att just nämndemannens roll är viktig och ifrågasatte varför vi inte hade tillgång till polisutredningar m m.

Efter filmen diskuterades det livligt och frågorna var många. Efter cirka två timmars filmföreläsning med efterföljande diskussioner avslutades föreläsningen och Birgitta Sandler avtackades med present och blommor och vi avslutade föreläsningen med kaffe och smörgåstårter.

Lillemor Rydow

Nämndemannens artikelregister 2007 finner du på hemsidan www.nrf.cc

Vanligaste hatbrotten är ofredande och olaga hot

Brottsförebyggande rådet (Brå) kan nu redovisa statistik över hatbrottslighet. De vanligaste hatbrotten är ofredande och olaga hot som utgjorde 36 procent av denna typ av brott. Hatbrott med islamofobiska motiv uppgick i statistiken till cirka 250 brott. I deras sammanställningen redovisades hatbrottsmotiv i närmare totalt 3 300 brottsanmälningar, varav majoriteten hade främlingsfientliga motiv.

Brå har i uppdrag av regeringen att redovisa polisanmälningar med hatbrottsmotiv, det vill säga med främlingsfientliga, islamofobiska, antisemitiska och homofobiska motiv. Motivet bedöms utifrån de uppgifter som finns i brottsanmälan's gärningsbeskrivning.

– Hatbrottsstatistiken är viktig för att få en bild av denna brottslighet's omfattning och karaktär; den som polisen får kännedom om genom anmälningar. Andra källor kan och bör användas för att komplettera bilden, bland annat för att analysera den faktiska utvecklingen, säger Jan Andersson, generaldirektör vid Brå.

Olaga hot och ofredande

Vanligaste brotten är olaga hot och ofredande. År 2006 identifierades närmare 3 300 anmälningar med hatbrottsmotiv. Det är en ökning med 11 procent, jämfört med året innan. Ökningen påverkas av att ett nytt motiv, islamofobi, har införts. De homofobiska hatbrotten stod för nästan hela den resterande ökningen. Drygt 680 anmälningar gällde homofobiska motiv, vilket är en ökning med 21 procent.

– Det är inte en långsiktig

trend, utan nivån varierar från ett år till ett annat, säger Tove Sporre, utredare på Brå. En orsak är troligen förändringar i de utsatta gruppernas benägenhet att anmäla. En faktor som styr anmälningsbenägenheten är exempelvis i vilken utsträckning hatbrott uppmärksammats i samhällsdebatten.

* 67 procent, eller 2 189 anmälningar, hade främlingsfientliga motiv

* 21 procent, eller 684 anmälningar, hade homofobiska motiv

* 8 procent, eller 252 anmälningar, hade islamofobiska motiv

* 4 procent, eller 134 anmälningar, hade antisemitiska motiv

Det är motivet till brottet som avgör om det är ett hatbrott. Ett hatbrott kan således vara allt från våldsbrott till skadegörelse. De vanligaste brotten var olaga hot och ofredande, vilka utgjorde 36 procent av hatbrotten. Näst vanligast var våldsbrott och ärekränkning som utgjorde cirka 20 procent vardera. Därefter följer hets mot folkgrupp och olaga diskriminering.

Islamofobiska brott redovisas för första gången. Ett exempel på brott med islamofobiskt motiv är:

”Mayram har blivit slagen och hotad av ett par flickor i

sin skola. Hon är muslim och bär huvudbonad. Eleverna sa: ”Tar du inte av dig huvudbonaden ska vi döda dig”. Mayram har en rodnad och svullnad i ansiktet efter händelsen.

Brottsplats redovisas

Nytt är också att det för varje hatbrott redovisas brottsplats, tillvägagångssätt och relation mellan gärningsperson och offer. Det visade sig till exempel att det är lika vanligt att brotten begås på stan som i hemmet.

”Okänd gärningsman har ringt hem till målsäganden minst 25 gånger inom samma dygn. Han skrattar, svär och säger lebba”.

Det är också mycket vanligare att utsättas för hatbrott i skolan eller på arbetsplatsen, än på krogen. I 38 procent av fallen är offret obekant med gärningspersonen och i 31 procent av fallen är det en ytligt bekant, till exempel en granne, skolkamrat eller kollega.

– Det finns ett stort behov av att utveckla hatbrottsstatistiken ytterligare, bland annat kommer Brå på sikt att kunna redovisa uppgifter om hatbrott från den Nationella trygghetsundersökningen (NTU). Denna frågeundersökning fångar också upp hatbrott som inte po-

lisanmälts, säger Jan Andersson.

– Dessutom planeras för en uppföljning av hatbrottens väg genom rättskedjan, där en viktig fråga är i vilken utsträckning den särskilda straffskärpningsregeln som gäller vid hatbrott kommer till användning.

Fakta hatbrott:

För att ett brott ska bedömas som hatbrott krävs att gärningspersonen tillhör en majoritetsgrupp och offret en minoritetsgrupp.

Hatbrott innefattar brott motiverade av gärningspersonens negativa inställning till utländsk bakgrund – i denna kartläggning hudfärg, nationalitet eller etnisk bakgrund, religiös tro – i denna kartläggning muslimsk och judisk tro eller sexuell läggning – i denna kartläggning homosexualitet.

Det är också själva motivet till brottet som avgör om det är ett hatbrott, inte handlingen. Motivet bedöms utifrån de uppgifter som finns i brottsanmälan's gärningsbeskrivning. Urvalet sker med hjälp av särskilda sökord.

Japanska jurister ville veta mer om vårt rättsväsende

Nämndemän från Sverige och jurister från Japan. Från vänster Per-Olof Thorsbeck, Håbo, Hitoko Kondo, Nagoya, Yasuhiro Akiba, Tokyo, Eva Emanuelsson, Britt Winberg och Ellinor Moberg, Stockholm.

En delegation japanska jurister gör under några veckor ett studiebesök i Sverige, för att lära sig hur det svenska rättsväsendet fungerar.

I programmet ingick att träffa olika aktörer vid de svenska domstolarna, åklagare, advokater, domare och lekmannadomare, d v s nämndemän. Under en eftermiddag samlades några nämndemän från nämndemannaföreningarna i Enköping-Håbo och Svea Hovrätt för att ge de japanska juristerna en bild av hur svenska nämndemän upplever sin domarroll.

Enbart jurister

Japan har idag ett rättsväsende där enbart jurister dömer i domstolarna, men man står inför reformen att införa ett system med nämndemän. Sex jurister och tre nämndemän kommer då att döma i alla mål. Nämndemännen kommer att slupas fram ur kommunernas röstlängder och delta i endast en rättegång.

Japanska nämndemäns status blir alltså inte densamma som de svenska kollegernas.

Den utbildning och den erfarenhet som svenska nämndemän har, kommer ju inte att gälla i det japanska rättssystemet, som mer kan liknas vid det amerikanska jurysystemet. Att nämndemannaföreningarna själva genomför det mesta av sin utbildning förvånade de japanska juristerna.

Yasuhiro Akiba, chefsdomare vid Tokyos distriktsdomstol, Hiroko Kondo, domare vid Nagoyas distriktsdomstol och Hideki Tanaki, förste ambassadsekreterare vid Japans ambassad i Sverige deltog i diskussionen från den japanska sidan.

Nämndemännen

Det man var mest intresserad av var nämndemännens roll i domstolarna, hur utnämningen av nämndemän går till och nämndemännens roll gentemot öv-

riga samhället. Den historiska traditionen bland svenska medborgare att åta sig förtroendeuppdrag saknas i stor utsträckning i Japan. De olika juristernas agerande under en rättegång fördjupade man sig också i, liksom nämndemännens erfarenhet av bevisvärdering och vittnesmålsbedömning.

Jämställda rollen

De japanska domarna imponerades av den jämställda roll nämndemännen har jämfört med svenska juristdomare och även den jämna fördelningen av kvinnor och män bland nämndemännen.

Att träffa de japanska juristerna var en intressant upplevelse, där hovsamhet, respekt och artighet dominerade, men varvades med vänlighet och hänsynsfullhet.

*Eva Emanuelsson,
Enköping-Håbo
Nämndemannaförening*

I SPALTERNA SEN SENAST

Butiksrånen ökade 2007

Efter att antalet butiksrån ökat kraftigt under några år blev 2006 en vändpunkt då butiksrånen minskade. Men redan 2007 började butiksrånen öka igen. Antalet beväpnade rån har också ökat något. 812 butiksrån anmäldes 2007 jämfört med 739 2006.

Ökat skydd för den personliga integriteten

Integritetsskyddskommittén som består av riksdagsledamöter föreslår ett ökat skydd för den personliga integriteten. Det ska exempelvis bli förbjudet att utan samtycke filma och fotografera en person i privata sammanhang. Den tidigare justitieministern och tillika socialdemokraten Tomas Bodström understryker dock att man bör göra skillnad på privatpersoner och kändisar. De sistnämnda får leva med att bli påpassade även i privata sammanhang. Fortfarande finns det dock gråzoner mellan lagligt och olagligt, men kommittén anser att det behövs en hänvisning till den personliga integriteten i grundlagen så att det blir svårare och tar längre tid för riksdagen att fatta politiska beslut som strider mot den personliga integriteten. Kommittén understryker dock att detta inte innebär absolut förbud mot buggning och avlyssning. Förslaget kräver två riksdagsbeslut med ett val emellan för att det ska kunna genomföras.

I SPALTERNA SEN SENAST

Fortsatt minskad kriminalitet i New York

Kriminaliteten i den största staden i USA, New York, fortsätter att minska. Det är sjuttonde året i rad som den grova kriminaliteten minskar och antalet mord har, för första gången sedan statistik började föras 1993, sjunkit under 500. New York har i dag 35 000 poliser, vilket är dubbelt så mycket som i Sverige. En viss oenighet råder om vad som är orsaken till New Yorks minskade kriminalitet, men de flesta är överens om att nolltolerans och mer effektiva polismetoder är viktiga förklaringar till den positiva utvecklingen.

P-vakter som klotter- och nedskräpningsjägare

Den borgerliga alliansen i Stockholm vill att parkeringsvakter ska kunna ingripa mot klotter och nedskräpning. Borgarrådet Mikael Söderlund (m) anser att juridiska invändningar mot detta är ointressanta, men facket protesterar eftersom parkeringsvakterna har tillräckligt mycket att göra när det gäller att kontrollera att bilar parkerar enligt lag. I dag är det inte juridiskt möjligt att ge parkeringsvakter bötesblock även för nedskräpning, förbjuden användning av dubbdäck och klottring. Det krävs därför en ändrad lagstiftning för att förslaget ska kunna genomföras. I väntan på en lagändring vill borgarrådet att parkeringsvakter ska ingripa som privatpersoner mot nedskräpning och klotter genom att informera om vad man bör göra med exempelvis skräp.

ORDFÖRÄNDEN har ordet

Med gott samarbete när man längst

Vet ni egentligen hur gäss fungerar? Vi ser dem alla ibland i skyn flyga i deras specifika V-formation och undrar hur de egentligen bär sig åt.

Vi blickar upp mot himlen och mot fåglarna i denna formation som kallas fylking bland ornitologer. Vi frågar oss varför en av fåglarna är ledarfågel och befinner sig som nummer ett i det främsta ledet. Vilken roll spelar de övriga fåglarna? Vi tänker kanske, i djurriket är det hårt och orättvist, där visas ingen pardon. Den fågel som är sist i ledet är säkert med där kanske på nåder, den fågeln är svagast av dem alla. Djur vet inget om samarbete. När den svaga fågeln, som är sist i ledet blir alltför trött och utmattad, bryr de övriga sig inte om denna svaga stackare. Då får han lämna flocken till sin egen ensamhet.

Mer fel än så kan vi inte ha, det förhåller sig nämligen precis tvärtom. I tidningen Sesam som ges ut av Folksam berättar skribenten Anna Sjöberg om gässen. Genom att flyga i denna v-formation ökar flocken sin flygeffektivitet med minst 71 procent, jämfört med om varje fågel skulle flyga ensam. Med sina vingslag skapar var och en, en uppvind för fågeln bakom.

När ledargässen blir trött

flyttar den sig bakåt i formationen och en annan gäs tar därefter tätpositionen. Att dela på ledarskapet och de tunga jobben visar sig lönsamt.

Och vilken är då uppgiften för gässen i de bakre leden? Jo, minnsan, genom att ständigt skrika uppmuntrande till sina vänner i det främre ledet att hålla en god fart och att aldrig ge tappat. Allt för att det ska bli en riktigt ordentlig fart på hela gruppen.

När en gäs blir sjuk och faller ur formationen, följer två andra gäss med ner för att ge skydd och hjälp. De stannar där tills gässen antingen kan flyga i kapp eller för att dö. Först då ger de två sig av på egen hand eller med en annan flock fåglar för att så småningom komma i kapp sin egen grupp.

Låter det inte helt fantastiskt? Lärdomen är ju förstas att tillsammans är vi människor starka och vad vi måste stärka är det goda samarbetet oss emellan. Vi måste alltid motverka de destruktiva krafterna.

Gässen representerar det goda samarbetet. Med samarbete och uppmuntran kommer vi människor långt. Mycket långt!

Sverige är känt för sitt starka och utvecklade före-

ningsliv. Och kanske också sitt goda samarbete. Konsensus, att alltid nå samförstånd, den viljan är starkt utvecklad i Sverige. Det är inom organisationslivet som vi svenskar ofta möts och umgås. Det är här vi skapar vårt land och för vårt samhälle framåt. Vi inom föreningslivet representerar det civila samhället. Vi ställer ofta upp ideellt för en sak som vi tror på.

Inte alla samhällen har ett starkt organisationsliv. Fria föreningar ses bland vissa makthavare som ett hot mot makten. I det kommunistiska Sovjetunionen förbjöds minsta lilla pingpongklubb. I dagens Kina hörs sällan några ord om fria föreningar. I Nazityskland var allt föreningsliv statsdirigerat.

Nämndemannarörelsen är en del av det fria svenska föreningslivet. Inom Nämndemännens Riksförbund finns i nuläget nära 70 medlemsföreningar med nämndemän som verkar i landets olika domstolar.

Vi utvecklar ständigt vår organisation. Nämndemän är aktiva, vi ordnar konferenser, nämndemannating, utbildning, resor och ger ut en tidning. Vi har ofta roligt tillsammans, även om diskussionens heta låga kan vara intensiv och stundtals svår att ta emot.

En viktig uppgift är vår opinionsbildande funktion. Mina krönikor i tidningen Nämndemannen har handlat mycket om det ökade våldet i samhället. Om en maffialiknande gängkriminalitet, som alla nu upplever som ett påtagligt hot mot vårt rättssamhälle. Vi måste tillsammans mobilisera krafter mot detta otäckta eskalerade våld.

Här har nämndemännen en viktig roll att spela, inte minst då som opinionsbildare. Vi nämndemän har mött detta våld i rättssalarna. Vi vet vilka som står bakom kriminaliteten. Vi känner starkt för att få ett stopp på dessa olika brutala uttryck i samhället.

Vi nämndemän har blivit flera under senare år. Med migrationsdomstolarna utökades gruppen lekmannadomare på ett påtagligt sätt. Nämndemännens roll har på sätt och vis ökat i rättsprocessen. En klok lagman har nog ofta upplevt nämndemännen som en trygg klippa att luta sig emot när beslut ska tas och när diskussioner förs. Att lyssna till lekmanens röst har blivit något väsentligt när dom ska utformas. En lekmanens röst som kan stärka lagmannen i sin uppfattning, en lekmannadomare som uppmuntrar

eller avråder.

I England har lekmannadomarna en betydligt viktigare roll än i Sverige. På ett lägre rättsligt plan står dessa lekmannadomare för den egentliga engelska rättvisan. Dessa lekmannadomare utgör engelsk rättskipning. På detta vis ökar rättstryggheten i det brittiska samhället, genomströmningen av ärenden är relativt snabb. I Sverige är det som bekant inte så, här är väntetiderna långa tills ett ärende kommer upp i domstolarna.

Vi har våra kritiker i vårt land. Det finns en och annan ledarskribent inom dagspressen som helst skulle se svenska domstolar utan nämndemän. Återkommande åsikter är att svenska nämndemän är för gamla och det är fel att rekryteringen kommer främst från de politiska partierna.

Vad gäller rekryteringen hävdade NRF länge i den statliga Nämndemannakommittén att det vore bra om rekryteringen kunde breddas. Genom att ett annat beslut sedan fattades inom vår organisation, kom vi sedan att försvara den nuvarande ordningen. Denna fråga delar även oss. Vad gäller åldern tycker jag att åldersdiskriminering är fel.

En gammal person har mer erfarenhet än en yngre och förhoppningsvis därmed också mer visdom.

Oavsett hur gamla vi är och hur vi väljs så bör nog nämndemännen tillmätas en ökad betydelse i vårt rättssystem. Det brittiska systemet kan här stå som modell för tänkandet.

Rättstryggheten skulle öka. Domstolarna skulle snabbare få igenom sina ärenden om lekmannadomarna tillmättes större betydelse.

Det är genom gott samarbete som vi når längst. Ett utökat samarbete kan innebära att nämndemännen tillmätas en viktigare roll inom det svenska rättssystemet. Se på England och tänk på gässen och deras framgångsrika v-formation.

Vi i Sverige behöver forma denna v-formation inom många sammanhang. Inte minst inom Sveriges domstolar, mellan traditionella juristskolade domare och lekmannadomare.

Bokstaven v som i en viktoria. En seger för gott samarbete helt enkelt.

Lars Lassinanti
Förbundsordförande
Nämndemännens
Riksförbund

I SPALTERNA SEN SENAST

DNA-bevis löser ett åtta år gammalt våldtäktsfall

DNA-teknik binder en tretioårig man till en våldtäkt som begicks för över åtta år sedan. Det skedde på en parkeringsplats nära Globen och den då femtonåriga flickan uppgav att det var två för henne okända män som förgrep sig på henne, varav den ena gjorde sig skyldig till våldtäkt. Vid en läkarundersökning kunde DNA-spår säkras, men spåren kunde inte matchas med någon registrerad person vid Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL) i Linköping. Det var i samband med en annan incident som han topsades, vilket betyder att dna-prov togs från munnens slemhinna. SKL:s analys visar att dessa DNA-spår matchar de spår som säkrades för åtta år sedan.

Våld som marknadsföring

Rasistorganisationen Svenska motståndsrörelsen är på frammarsch vilket oroar polisen. Organisationen värvar medlemmar genom att marknadsföra sig som våldsamma. Många medlemmar är dömda för grova brott och alltför unga våldsbrottslingar ansluter sig till organisationen. Det är en medveten strategi att distansera sig från andra rasistorganisationer som håller en lägre profil. Det rasistiska våldet har som helhet ökat och kriminalinspektör Inga-Lill Hult på Söderortspolisen önskar att det vore möjligt att arbeta mer preventivt mot dessa organisationer.

Ann-Marie Palvall ny ordförande i Stockholms nämndemannaförening

Stockholms nämndemannaförening har fått ny styrelseordförande. Vid årsmötet 12 mars valdes Ann-Marie Palvall till ny styrelseordförande. Hon har tidigare varit föreningens vice ordförande.

Ann-Marie efterträdde Uno Jansson som ordförande. Ulla-Britta Strömstedt valdes till vice ordförande och Stig Trossö till kassör. Övriga ledamöter i styrelsen är Marika Winkerfelt, Ing-Marie Enqvist, Håkan Johansson, Inger Lidberg, Doris Lindehag, Benny Niclasson, Lennart Pilarp och Carl-Fredrik Roos.

Styrelsen och föreningens medlemmar vill uttrycka ett stort tack för de år som Uno varit aktiv i styrelsen, både som ordförande och som ledamot. Han kom in i styrelsen år 2000 och ansvarade då för föreningens studiemöten. Han valdes så småningom till vice ordförande och 2004 till föreningens ordförande. Uno Jansson är idag ledamot i NRF:s förbundsstyrelse och är här bland annat ansvarig för försäkringsfrågorna. Det gläder oss att Uno fortfarande är aktiv inom vår förening, nämligen som ledamot i valberedningen.

Jag vill som ny styrelseordförande satsa stor del av tiden på vår studieverksamhet. Jag är också intresserad av frågor som rör nämndemännens säkerhet i våra domstolar. Jag ser här en möjlig samverkan med exempelvis Brottsförförmynden. Min förhoppning är en fortsatt vital förening. Jag ser fram emot ett kreativt och spännande verksamhetsår.

Ann-Marie Palvall
Styrelseordförande
Stockholms
nämndemannaförening

Korsordet i nästa nummer!

Till alla fans som saknar korsordet i detta nummer. Det kommer i nästa nummer! Vinnare för rätt lösning för föregående nummers korsord är Gunnilla Segerlund i Visby och Jan Larsson i Kil. Grattis! Böckerna kommer före utgåvan av Nämndemannen 4.

NYTT FRÅN DOMSTOLSVERKET

Av Petra Thor Jonzon

Domarskolan har startat!

Den 1 april tillträdde hovrättsrådet och docenten i processrätt Roberth Nordh tjänsten som rektor för den så kallade Domarskolan, som från och med 2009 ska förse Sveriges Domstolar med högre utbildning av nyutnämnda domare. Därmed har startskottet gått för ett ambitiöst projekt att rusta domarkåren inför en exceptionell generationsväxling och allt högre krav från samhället.

Det pågår ett omfattande generationsskifte av ordinarie domare. Man räknar med att en tredjedel av domarkåren kommer att ha gått i pension inom loppet av några år. De stora pensionsavgångarna leder till omfattande nyrekryteringar och i större utsträckning än tidigare utnämns jurister som inte har genomgått domarbanan till ordinarie domare. De assessorer som utnämns till ordinarie domare har också skiftande erfarenhetsbakgrund. Domarskolan blir här en viktig kugge för att alla nyutnämnda domare har de kunskaper och färdigheter som krävs för att de ska komma in i sin yrkesroll på ett snabbt och bra sätt. Domarskolan ska också göra det lättare att ta till vara på och överföra kompetens och erfarenhet från den stora grupp domare som går i pension de närmaste åren, till den nya generationen.

En öppen och bredare domarrekrytering har under en längre tid av olika orsaker ansetts eftersträvningsvärd. En modern domarutbildning kan öka domaryrkets attraktion och medföra att domaryrket framstår som ett lockande och realistiskt alternativ även för de jurister som kommer från annan verksamhet. Tanken är att Domarskolan ska vara

till för samtliga domare som utnämns för första gången.

Utbildningen på Domarskolan ska säkerställa strategiskt viktiga kunskaper och färdigheter och ha sin utgångspunkt i modern pedagogik. Utbildningen ska säkerställa domarens förmåga att hantera mål och ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt. Domarskolan ska enligt förslaget erbjuda löpande kurser under en sexmånadersperiod. Kurserna ska vara fristående och behöver inte genomgå i någon särskild ordning. Mellan utbildningstillfällena ska de nyutnämnda domarna arbeta praktiskt, antingen på den egna domstolen eller via adjunktion i överrätt. Samtliga utbildningsplaner bör, enligt förslaget, även innehålla en introduktion på den egna arbetsplatsen.

Domarskolan är en del av Domstolsverkets organisation. Chefen för Domarskolan kommer att få sina uppdrag direkt från Domstolsverkets generaldirektör och får ett tydligt mandat att besluta om utbildningen, så att Domarskolan på så sätt får en självständig roll.

Domarskolan finns i Jönköping och placeringsorten beror på att en Domarskola administrativt måste stöttas av Domstolsverket och att skolan bör placeras på ett ställe där det finns tingsrätt, länsrätt, hovrätt och kammarrätt.

Under 2008 sker uppbyggandet av Domarskolan och omkring den 1 januari 2009 startar skolan sin verksamhet.

Skribenten är informationschef vid Domstolsverket.

Endagarsmöte med styrelsen:

Stockholm på förslag för ordförandekonferens

Av Hans Båging, förbundssekreterare

Förbundsstyrelsen har hållit sitt senaste styrelsesammanträde onsdagen den 26 mars 2008.

Förhandlingarna genomfördes i ett av sammanträdesrummen på Stockholms tingsrätt. Syftet med att sammanträda en dag - istället för två veckoslutsdagar - är ett led i att sänka förbundets kostnader. Modellen skall utvärderas.

Avsägelse och beslut att adjungera två medlemmar till förbundets styrelse fram till kongressen.

Tre av förbundsstyrelsens nyvalda ledamöter, invalda på kongressen hade, som tidigare meddelats, ganska omgående av sagt sig sina uppdrag i NRF. Tyvärr påverkar detta negativt arbetet i FS och motverkar en bredare geografisk sammansättning av landets representation i riksförbundet. NRF beklagar detta.

För att kunna upprätthålla riksförbundets åtaganden mot sina medlemmar har förbundsstyrelsen beslutat – efter förslag från valberedningen – att fram till nästa kongress adjungera två ledamöter Frank Norgren från Smedjebacken, ordförande i Ludvika nämndemannaförening och Inga-Lisa Sundqvist från Söderhamn, ledamot av Härnösands nämndemannaförening.

NRF:s ekonomiska läge

Förbundskassören rapporterade om den ekonomiska situationen i förbundet. Kassören påpekade att fler föreningar än vanligt redan hade inbetalat sina årsavgifter till NRF. Sammanfattningsvis konstaterades att förbundets ekonomi i huvudsak följer normal nivå för årstiden och att budgeten hålls.

Domstolsverket har beslutat att bifalla förbundets yrkande på en ersättning med 450 000 kr för NRF:s årliga verksamhet. Däremot har Domstolsverket avvisat förbundets hemställan om att uppgradera den nuvarande ersättningen för bussresor i samband med fortbildning till nämndemannaföreningarna. Förbundet hade yrkat på en höjning från 6 000 till 8 000 kr, per bussresa, men detta avlogs alltså.

Kommande styrelsesammanträden

För att bättre kunna utvärdera och följa upp verksamheten och därmed skapa en närmare kontakt med förbundets lokala nämndemannaföreningar kommer förbundsstyrelsen att förlägga sina fortsatta sammanträden under 2008 på olika platser i landet. En förutsättning är dock att kostnaderna inte påverkas i någon större negativ utsträckning.

Efter en positiv utvärdering av det öppna styrelsesammanträdet i Norrköping den 2–3 februari avser förbundet att nästa styrelsesammanträde skall genomföras på samma sätt i Göteborg den 31 maj–1 juni.

Aktuella föreningar – i region 7 – kommer att erhålla särskild inbjudan.

För att rikta blickarna ytterligare framåt planerar förbundet även att styrelsesammanträdet den 25–26 oktober skall hållas i Skåne-regionen på samma sätt och vara öppet för de lokala nämndemannaföreningarna i region 9. Ytterligare information kommer.

Checklista

Förbundsstyrelsen har fastställt en arbetsplan som står i överensstämmelse med kongressens motioner och beslut i övrigt. Arbetsuppgifterna är nedtecknade och följs upp på varje styrelsesammanträde. Syftet med en checklista och tydlig ansvarsfördelning är att säkerställa så goda förutsättningar som möjligt i styrelsens arbete.

Förbundsstyrelsens resepolicy

Förbundet har tagit fram en policy för resor och logi som skall gälla för resor till och från förbundsstyrelsens sammanträden. Målsättningen är att resor och logi alltid planeras så att kostnaderna hålls på en så låg nivå som är möjligt.

Kanslifunktionen

Styrelsen beslutade efter vissa smärre justeringar att godkänna kanslifunktionens arbetsuppgifter. NRF:s kansli är beläget på Fleminggatan 12 i Stockholm och utgör en viktig servicefunktion till våra nämndemannaföreningar. Kontoret har successivt anpassats till förändringarna i verksamheten. Catharina Ingvarsson – nämndeman i Svea hovrätt – har ansvaret för kanslifunktionen.

Sammanträde med Domstolsverket angående informationsundersökningen 2007

2007 genomförde NRF en större undersökning bland landets nämndemän hur man vill ha framtidens information.

fortsättning nästa sida

Undersökningen genomfördes med 1 500 nämndemän från olika domstolar i Sverige.

För närvarande analyseras resultatet tillsammans med Domstolsverket och kommer att utgöra basen för förbättringsåtgärder. Den 7 mars 2008 träffades representanter för NRF och Domstolsverket under ett heldagsseminarium för att diskutera vem som har huvudansvaret - och hur en fullgod information skall vara utformad.

Efter diskussioner om undersökningens resultat beslutades att NRF tar fram en handlingsplan för det fortsatta arbetet.

NRF påpekade vikten av att hela resultatet av undersökningen – så snart som möjligt – skall skickas till samtliga domstolschefer och nämndemannaföreningar för vidare diskussioner.

Förbundsstyrelsen beslutade att NRF:s arbetsgrupp – Hans Båging, Anita Jonsson och Leif Magnusson – tar fram ett förslag till handlingsplan. (Se vidare artikel sidan 10 i detta nummer).

Utredningen ”Gamla Nämndemän”

Leif Magnusson har skrivit en artikel med anledning av utredningen som publiceras i detta nummer av tidningen Nämndemannen (se sidan 12).

Styrelsen beslutade att NRF skall medverka som resurs i kommande kampanj med Domstolsverket.

Policy för redaktionsrådet tidningen Nämndemannen

Förbundsstyrelsen beslutade att tidningen Nämndemannens redaktionsråd fortsättningsvis skall bestå av fyra ledamöter från FS, varav ansvarig utgivare är sammankallande.

Redaktionsrådet skall vara rådgivande och utöva en övergripande och långsiktig funktion. Rådet skall också sammanträffa med redaktören vid varje förbundsstyrelsemöte och en gång årligen rapportera resultatet till förbundsstyrelsen.

NRF:s nyhetsbrev

Förbundsstyrelsen beslutade utöka spridningen av förbundets nyhetsbrev.

I första hand eftersträvas regelbunden information som skall sättas upp i nämndemannarummen.

Rapport från NRF:s researrangemang

Birgitta Breile redogjorde för den första resan till Strasbourg och Alsace som gick av stapeln i mars månad.

Under en av kvällarna på resan genomfördes ett samkväm där deltagarna fick information om vad NRF gör och verkar för.

Rapport från Regionombuden

Ansvariga regionombud redovisade resultatet av olika aktiviteter ute i de olika regionerna.

Pågående aktiviteter – utom checklisten - inom NRF förbundsstyrelse

Ordförande redovisade förslaget till sitt remissvar i ärendet ”Domstolarnas handläggning av ärenden, SOU 2007:65. Remissen finns att läsa i sin helhet på NRF:s hemsida inom kort.

Uppropet mot halvdag-sarvodet diskuterades av förbundsstyrelsen. (se fotnot) Tidsfristen har bestämts till 15 april. Därefter kommer NRF att träffa justitieministern för att överlämna protestlistorna och framföra nämndemännens synpunkter på hur arbetsförhållandena påverkas av denna förändring.

NRF har vidare översänt en skrivelse till justitieministern om nämndemännens helgersättning.

Riksförbundet vill att departementet och Domstolsverket tillsammans tar fram enhetliga regler för nämndemännens ersättningsnivåer vid tjänstgöring på lördagar, söndagar och helgdagar.

NRF:s skrivelse finns att läsa på hemsidan inom kort.

FS har påbörjat planeringen för 2009 års ordförandekonferens. Ett av förslagen som diskuterades är att nämndemannaföreningarna i Stockholm står som arrangörer.

Hans Båging
Förbundssekreterare

Fotnot
2.747 namnunderskrifter noterades 15 april. Fler är sannolikt att vänta.

Insändare Hur kom det sig att ingen ersättare kom i tid?

Som nämndeman i Stockholms Tingsrätt sedan drygt ett år tillbaka upprörs jag över att nämndemän ”uteblir” från tjänst.

Vad detta beror på kan vara intressant att engagera sig i. En kollega har sagt till mig att han vid de två tillfällena han ”uteblivit”, dvs inte i tid ersatts så att förhandlingen kunnat börja på utsatt tid, i god tid, dvs dagar innan, per mail meddelat att han var förhindrad.

Hur kommer det sig att ingen ersättare infann sig i tid?

Vid ett tillfälle saknades tre nämndemän i Trygg-Hansahuset och rådmannen i min grupp sade att detta ”var tredje gången under denna vecka” som nämndemän ”uteblivit”. Själv har jag ibland infunnit mig kl 8.45 för att sedan få reda på att jag inte ska tjänstgöra förrän kl 13.00. Detta kände vakten till i Trygg-Hansahuset redan dagen innan. Jag hade inte fått något besked.

Ett förslag: Om du som nämndeman får förhinder, försök kontakta en kollega och hör om vederbörande kan ersätta dig. Meddela dennes namn då du avanmäler dig själv. På så sätt underlättar det för personalen i tingsrätten att skaffa fram ersättare. Detta kan ju vara ett första steg!

Det kostar många skattekonor att låta domare, advokater m fl vänta på att nämndemän kallas in efter att man kl 9.00 konstaterat att någon saknas.

*Katarina
Annerstedt-Heino,*
nämndeman, Stockholm

Resan till Strasbourg och Alsace:

Fyra dagars givande resa

Succé för besöket i Schwarzwald, vinkultur i Alsace, EU-parlamentet, Europadomstolen

Trivsel vid en av restaurangerna som besöktes.

Colmars hus är pittoreska.

NRF:s utbildningsresor är mycket uppskattade. Under våren besökte nämndemän Schwarzwald, EU-parlamentet och Europadomstolen. Ordföranden i Mölndals nämndemannaförening och ledamoten i NRF:s förbundsstyrelse, Ingela Ohldin, kan här berätta om en fyra dagars mycket givande resa med inte minst en social god gemenskap. Gunilla Lundström, nämndeman i Väckelsång fotograferade.

Dag 1: Vi nämndemän som deltog på resan hade Kastrup som gemensam mötesplats, med vidare färd med flyg till Stuttgart. Vi hade nu en fyra dagars spännande tur i början av mars framför oss.

I Stuttgart mötte oss en turkos buss med en jovialisk chaufför med Dresdendialekt. Lite turbulens då en väska fattas, men Stefan Breyer tar med van hand om problemet (väskan anländer till hotellet nästa eftermiddag).

Utmed vägen mot Colmar ser vi lite snö utmed slänterna. I alla byar vackra kyrkor mitt i byn och utanför byarna bondgårdar där hus och ladugårdar sammanbyggs.

Vi intar lunch utmed vägen på Gasthaus Adler i Horb-Dettingen. Nästa stopp är i Furtwangen där vi besöker Klockmuseet med världens för-

nämsta klocksamlingar.

Vi anländer Colmar på kvällningen till välbehövlig middag och skön säng.

Dag 2: Stadsvandring i den medeltida staden Colmar.

"Blommande forsytia lyser som eldar i trädgårdarna."

Alla hus påskdekorerade – blomlådor utanför alla fönster fyllda med ägg, påskharar och ris, skyltfönster med imponerande stora chokladägg, chokladharar och allehanda påskgodis.

Bussen hämtar oss vid torget för resan till Vogeserna. Blommande forsytia lyser som eldar i trädgårdarna och vinodlingarna imponerande

stora i olika rutmönster utmed kullarna och bergen. Alsacevinerna är de bästa i Europa säger men! Åker igenom Kayzersberg där Albert Schweizer föddes.

Vi klättrar uppåt på smala vägar, men inget hindrar bilar och långtradare att i hisnande fart köra om oss.

949 meter ö.h. nu och på väg till kammen av Vogeserna. Nu rikligt med snö utmed vägkanterna. Vägen är mycket smal, kurvig med häftiga svängar. Bussen nästan stånkar i uppförsbackarna. Skyltar talar om krav på snökedjor !!

Vi befinner oss på 1134 meters höjd, skidliftarna igång vid skidstationen Lac Blanc.

Passerar en fransk krigskyrkogård. Mängder av kors i täta rader. Fransk flagga hissad. Under 1915 särskilt hårda strider här.

Gun Thorén vald till ny ordförande i Malmö

Vid Malmö Nämndemannaförenings årsmöte den 13 februari 2008 valdes Gun Thorén från Vellinge till ny ordförande, då den tidigare ordföranden Per-Ola Henriksson av sagt sig uppdraget.

Till sekreterare omvaldes Kerstin Jönsson och till kassör omvaldes Per-Ola Andersson.

Till ordinarie ledamöter valdes Gertie Olsson och Nadia Ilieviska samt till ersättare valdes Lennart Svärd och Johan Nystrand.

Efter årsmötesförhandlingarna avtackades tidigare ordföranden Per-Ola Henriksson för ett långt innehav av ordförandeskapet.

Även vice ordföranden Bengt-Eric Svernby avtackades.

Malmö Nämndemannaförening bjöd därefter på sedvanligt kaffe med fastlagsbulle.

*Ingegerd Malmström
Malmö*

Fortsättning nästa sida

Kalendarium

kommande program

inom föreningarna

Karlstad:

Under maj:

Besök vid Hinseberg.

Nämndemanna- föreningen vid Länsrätten i Stockholm.

Under maj:

Studiebesök hos
Migrationsverket
i Norrköping.

Mölnadal

Kväll i maj-juni:

Konsert på Artisten

Svea Hovrätt, kammarrätten, Stockholms NF:

Söndag 25/5, em -
onsdag 28/5 fm
Tredagars resa till
Helsingfors:
Tre besök på olika
institutioner:
domstol, fängelse,
justitiedepartementet.

Hälsinglands Nämndemanna- förening:

4 juni:

Styrelsen är inbjuden
till Söderhamn för att
besöka den nya Rädd-
ningsbåten, samt styrel
semöte på någon vacker
ö för att välkomna som-
maren.

Resan till Strasbourg och Alsace

EU-parlamentet - en imponerande modern byggnad och symbol för ett fredligt Europa.
Domaren Elisabeth Fura-Sandström berättade om Europadomstolen.

Här finns även en tysk krigs kyrkogård. Krigsmuseet tyvärr stängt... men skyttegravarna gav ett skrämmande intryck i snålblåsten. Här dog 10.000 unga pojkar i strid.

Hungern kallar och vägen till restaurangen liknar mer en stig, kullrig och utan räcken. Kalte Platte med gott öl eller vin smakade förträffligt.

Nerfarten via Münster med fortsatta vinodlingar utmed vägen och järnvägen.

Bensinen kostar nu 1:49 euro. Vi ser inte många människor utomhus och affärerna tycks vara stängda i samhällena som vi passerar, vilket också är fallet när vi anländer till Colmar igen därvi sedan strosar omkring lite före middagen.

Dag 3: Start från hotellet kl. 9. Regnbågen följer oss. Stannar i Nattväkterstaden Turckheim med sin ringmur. Påskdekorationer på en hel del hus. Stadens invånare verkar sova då vi inte ser något vidare folkliv. Vinodlingar syns utmed bergen. Vi får veta att vinets fåror är resultatet antingen av en lus, slagregn eller turister som "stjäl" druvor och som då av misstag droppar druvsaft på stockens stam. Inte roligt att höra för en nämndeman!

Vi åker nu på Route De Vin. Odlingarna följer oss nu också utmed vägen. I sta-

**"Inalles 83 900 mål,
300-400 mål
beträffande Sverige.
95 procent av
klagomål avgörs
inte i sak."**

den Beauville stannar vi för att se oss om och handla lite smått och gott.

Gunilla Lundström från Väckelsång, som samlar på souvenirgodor, hittar sin "överklassgroda", en underbart skimrande stående groda med emaljplattor och juvelliknande stenar och glit-ter. För oss övriga gäller mest påskharar.

Vi far vidare till lunch i Ribeauville, som är känd för att en höstdag årligen fylla stadens vackra brunn med vin varifrån alla får dricka gratis!! Skulle det kunna bli verklighet i Svedala tro??

Så är det dags för resan till en vingård som funnits sedan 1600-talet. Vi får viss inblick i framställningen och vilka druvsorter man odlar ... så kommer höjdpunkten när det blir dags att provsmaka tre av deras fina sorter. Vi sitter runt runda bord med våra små glas och smuttar, tittar, luktar och smuttar igen ... för att sedan köpa med oss flaskor till att avnjutas hemma i godan ro. Det pratas mycket

vin i bussen på hemvägen till hotellet i Colmar kan jag lova.

Dag 4: Idag är det Europadomstolens 50-årsjubileum! Bra timat! Alla pigga och förväntansfulla trots ett ihållande regn. Regnbågen möter oss igen. Turligt nog bryter solen igenom vid 9-tiden. Stadstrafiken mot Strasbourg i morgontrafiken blir lätt stressande med långa köer av bilar och långtradare, men vår duktiga chaufför lotsar oss i tid till parlamentet. Utanför möts vi av blommande japanska körsbärsträd, forsytia och alla de vajande farnorna.

Vår 31-åriga parlamentariker Christoffer Fjellner möter oss och leder oss in. Han sysslar med internationell handel, globaliseringsfrågor och är ledamot av Miljö-och hälsoutskottet.

Så kommer Gunnar Hökmark och tar över. Berättar om arbetet i parlamentet där inga förslag kommer ut i samma utformning som de kom in.

Gunnar Hökmark kommer in på flera områden. Lagstiftande makt - utförande makt. Kostsam flyttkarusell Strasbourg - Bryssel för två miljoner kronor per år. 27 olika medlemsländer, tre alfabet, 23 olika språk. 785 ledamöter. 4-6 minuters talartid. Inga fasta majoriteter - ingen lo-

jalitet mot unionen. Olika länders politiska konstellationer. Omröstningar ej självklara på grund av ej fasta majoriteter.

Vi lyssnar också från åhörarplats på ett av Hökmarks inlägg .

Tillbaka in i staden för lunch på restaurang Grubel. Därefter till Europadomstolen, som inte var lätt att hitta till då skyltning av gatorna nästan är obefintlig.

Vi möts av vice presidenten i sektion III, Elisabeth Fura-Sandström, svensk jurist med sexårigt mandat som domare. Regeringen i Sverige har nominerat tre jurister som parlamentariker sedan har att välja mellan.

Fura-Sandström handhar alla klagomål mot Sverige. Tidigare affärsjurist på advokatkontor i Sverige. Stort steg från advokat till domare. Hon säger att hon saknar dock pulsen – tempot som advokatkontoret .

Inalles 83900 mål varav 300-400 mål gäller Sverige. 95 procent av klagomål avgörs inte i sak. Först skall alla resurser hemma ha uttömts.

De klagomål som inte hör till Europakonventionen avisas, men de måste dock ha förbehandlats . Förslag till beslut – kvali-

Det vackra Colmar med sina typiska broar, hus och floden som lugnt flyter genom staden.

tetskontroll – tre jurister skriver under. 1600 domar per år plus 6000 beslut.

Stort behov av reformer... Att bli hörd och dömd i rimlig tid, detta kan Europadomstolen inte hålla !! Förtur kan dock ges i

”De klagomål som inte hör till Europakonventionen avisas. Måste dock ha förbehandlats .”

ömmande fall.

Franska och engelska utgör arbetsspråken i domstolen. Klagande kan dock skriva på vilket språk som helst. Översättning sker dock.

Muntlig förhandling en gång per vecka. Pläderingssession ... ingen bevisföring ... inga vittnen! Ombud för talan.

Kostnaden för ett klagomål får den klagande stå för själv.

Ibland ingen idé föra talan då det tar så lång tid och att man inga garantier har. Alla kan komma hit men domstolen avgör vilka mål som skall behandlas.

Stärkta av allt vi hört och sett denna dag sätter vi oss i bussen för att vidare föras av vår trevliga chaufför till Stuttgart och i den sena timman återbördas i våra egna sängar. En mycket givande utbildningsresa är därmed avslutad.

Ingela Ohldin

Gunilla Lundström och Gunnar Hökmark.

Birgitta Breile, uppskattad färdledare visar upp den lokala ölsorten.

Kalendarium

kommande program

inom föreningarna

Enköping-Håbo nämndemannaförening.

11 juni klockan 18.00

Vårutflykt, vi lyssnar till hembygdsforskaren Göran Källgården som forskat i brott i bygden på 1800-talet och tittar på brottsplatser och ett gammalt tingshus.

Hänt i korthet i några av föreningarna sen senast:

Helsingborgs nämndemannaförening.

I början av maj:

Mats Karlsson chef för närpolisområdet Söderåsen berättade hur arbetet bedrivs i området. Anders Ekberg förevisade bl.a hur lasern används och fungerar vid fartkontroller.

Västerås Nämndemannaförening:

Årsmötet:

Chefsadministratör Eva Sjölund berättade om läget vid Västmanlands Tingsrätt och det pågående bygget. Vid årsmötet lottas årligen en lagbok ut bland deltagarna, denna gång fick Agneta Ivemyr vinsten.

Returex skickas till
NRF
Box 8140
104 20 Stockholm

Kom ihåg!
Gör adressändring till
NRF, Box 8140, 104 20 Stockholm
E-post: riksförbundet.nrf@telia.com (så missar du inte kommande utgåvor av tidningen).

Vill du öka tidningens upplaga?

Tidningen Nämndemannen söker 2 prenumerations-ackvisitörer – vill du vara en av dem?

Under 2008 hoppas vi öka tidningens upplaga. Till detta behöver vi personer som ringer till möjliga prenumeranter. Vi har en lista på tänkbare prenume-

ranter. Du som söker får gärna vara 60 plus, Ring 0431 16800 och sök Mildred eller maila oss på mb@Bureko.se om du är intresserad.

**Du har väl kollat in
NRF:s fina
HEMSIDA !**

**Här kan du finna tidningens
artikelregister från tidigare utgåvor av Nämndemannen.**

www.nrf.cc

Aktuellt

Artiklar från samtliga utgåvor av tidningen Nämndemannen under 2007 finns nu att tillgå på vår hemsida.

Stiftelsen Allmänna Barnhusets presentation (pps-fil).

Sexuell exploatering av barn och ungdomar (pps-fil).

Information från Domstolsverket; "En modernare rättegång", den nya reformen som träder i kraft i hela landet den 1 november 2008.

Vision 2011; NRF:s verksamhetsplan för 2007-2011.

Remisser: Ungdomsmål, Yttrande över det framtida förvaltningsdomandet i

första instans samt. Avveckling av försäkringskassans socialförsäkringsnämnder m m.

Nämndemannapropositionen, "Ett stärkt nämndemannainstitut" 2005/06:180.

Nyhetsbrev, skickas som e-post till ordförande, kassör och sekreterare.

Studieresor till andra länder; exempelvis resan till Budapest, text av Maud Eriksson.

"Barn som far illa" av Carl Göran Svedin (PowerPoint presentation).

Rättshjälpsmyndigheten får ny webbplats och broschyr.

NRF

Kort om NRF som organisation

Adressuppgifter till NRF

Kort historik

Regioner

(under omarbetning)

Regionindelning

Regionombud

Lokala nämndemannaföreningar (som ligger under NRF:s hemsida)

Halmstad, Norrköping, Linköping, Stockholm, Mölndal, Kammarrätten i Stockholm, Svea hovrätt, Solna, Lycksele, Piteå, Örebro, Ludvika, Umeå, Västerås, Ystad, Enköping-Håbo och

Uppsala

Nämndemannarollen

Vad är en nämndeman?

Varför nämndemän?

Hur utses nämndemän?

Kluriga frågor

Domareden

Länkar

Rättshjälpsmyndigheten

Sveriges

domstolars webbplats

Integrationsverket

Polisen

Brottsoffermyndigheten

Valutaomvandlare

Väderprognoser

i hela Europa

Catharina Ingvarsson

Nyhetsbrevet återfinns du på hemsidan, hos din ordförande i föreningen och i domstolarnas nämndemannarum.